

2020-02-07

Finansdepartementet
Postnr Ort
Land

Karin Pilsäter
070-382 65 55
karin.pilsater@tco.se

Nedsättning av arbetsgivaravgiften för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden (ingångsavdrag)

Fi2019/04157/S1

TCO har beretts möjlighet att yttra sig över förslaget till nedsättning av arbetsgivaravgiften för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden (ingångsavdrag) och inkommer härmed med följande yttrande.

Promemorians huvudförslag är att arbetsgivaravgiften sätts ned till 10.21 % under 24 månader för personer mellan 18-64 år som varit folkbokförda i Sverige i fem år och under dessa inte tjänat mer än 100 000 kronor. Nedsättningen ska gälla inkomster upp till 23 500 kronor per månad. Ingångsavdrag ska även medges personer som inte varit folkbokförda i fem år om de är flyktingar, alternativt skyddsbehövande eller anhöriga till sådan, liksom EES-medborgare eller svensk medborgare som varit bosatt inom EES. Om lönen överstigit 28 000 kronor i tre månader ska nedsättningen upphöra.

TCO avstyrker utredningens förslag och anser att ett ingångsavdrag av föreslagen karaktär inte bör införas.

TCO anser att förslaget synes både ineffektivt och långsökt för att lösa de problem med att personer som står långt från arbetsmarknaden ska få jobb.

I promemorian uttrycks "långt från arbetsmarknaden" som liktydigt med att inte ännu ha inträtt på arbetsmarknaden. Det är dock inte rätt. Flertalet unga som går ut gymnasiet eller vidareutbildningar etablerar sig snabbt på arbetsmarknaden. Målgruppen för skatterabatten är alltså alltför bred.

Förslaget är visserligen snävare än tidigare nedsättning av arbetsgivaravgifterna för unga under 26 år, detta genom tidsbegränsningen till 24 månader och taket för månadslön.

Förslaget inkluderar också personer som är äldre men är nya- eller återinträdande på arbetsmarknaden. Men förslaget har ingen särskild inriktning på dem som står långt från arbetsmarknaden.

Samtidigt är förslaget krångligt och otydligt för arbetsgivarna. Det riskerar att få som konsekvens att arbetsgivare inte blir subventionerade trots att de har anställda som är berättigade, detta på grund av bristande kännedom om regelverket.

I promemorian anges att man anser att ingångsavdraget ska ge vissa personer företräde till jobb framför andra, genom att kunna visa att de är godkända för ingångsavdrag. TCO befarar att den undanträngningseffekten snarare kommer att vara slumpmässig, eller ha uppstått genom val som inte alls är kopplade till att personen står längre från arbetsmarknaden än den som trängs undan.

Förslaget är utformat så att etablering på arbetsmarknaden för nyanlända personer som fått uppehållstillstånd på annan grund än flyktingstatus eller alternativt skyddsbehövande kommer att försvåras. Det gäller särskilt för unga som fått uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen och som efter avslutade studier ska etablera sig varaktigt på arbetsmarknaden på sex månader för att få fortsatt uppehållstillstånd. Dessa personer kommer, om förslaget genomförs, bli avsevärt dyrare än alla andra unga personer att anställa och därför missgynnas.

Förslaget innebär också att en person som genomgått en utbildning men inte har velat eller behövt sommarjobba kommer att bli drastiskt billigare att anställa än en person som extrajobbat under studierna. Ungdomar som koncentrerat sig helt och hållet på en längre utbildning kommer alltså att vara billigare att anställa än de som behövt försörja sig. Det är en både olämplig och olycklig konsekvens av förslaget.

Utvärderingar av liknande subventioner har påvisat en modest effekt när det gäller antalet jobb men en hög kostnad per jobb med subvention.

Inkomstkravet får, för personer som funnits på arbetsmarknaden en tid men som varit sjuka eller arbetslösa, en mer avgränsad effekt. Samtidigt finns det redan andra former av anställningsstöd för denna grupp.

En betydande del av den tilltänkta målgruppen som står längre från arbetsmarknaden omfattas dessutom av etableringsjobben som planeras vara på plats under kommande halvår och som till skillnad från ingångsavdraget möjliggör en varaktig etablering på arbetsmarknaden då de normalt ska leda till tillsvidareanställning. Att lägga på ytterligare en stödform utöver subventionerade anställningar och etableringsjobb skapar ett snårigt system, samtidigt som etableringsjobb som utbildningsform blir missgynnad då dessa inte berättigar till ingångsavdrag.

Det finns en risk att personer som godkänts för ingångsavdrag får en lägre löneökningstakt än andra på grund av taket i ingångsavdraget. Den situationen kan uppstå om arbetsgivaren, för att behålla stödet under en längre tid, håller tillbaka lönen.

Sammanfattningsvis menar TCO att förslaget är ineffektivt i förhållande till kostnaden. Samtidigt är en ekonomisk subvention på denna nivå helt otillräcklig för att de personer som verkligen står långt ifrån arbetsmarknaden ska erhålla en anställning. Statens medel bör användas till förbättrade och förstärkta insatser inom ramen för arbetsmarknadspolitiken och utbildningssystemet för att de som verkligen står långt ifrån arbetsmarknaden ska komma in och få arbete.

Avseende frågan om sekretess kring uppgifter om ingångsavdraget hänvisas till yttrandet som inkommit från Journalistförbundet.

Therese Svanström
Ordförande

Karin Pilsäter
Utredare